Research Article / **Araştırma Makalesi**

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant Izzet Baysal University Journal of Faculty of Education

*2026, 26(2), 880 –896. https://dx.doi.org/*10.17240/aibuefd.2026..- 1695421

Toplumsal Cinsiyet Algısının Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi: Bir Meta-Analiz Çalışması

Investigation of Gender Perception in terms of Gender Variables: A Meta-Analysis Study

Merve ÇÖRTÜK[1], **Alper TOSUN**[2]

Geliş Tarihi (*Received*): 08.05.2025 **Kabul Tarihi (*Accepted*):** 07.04.2026 **Yayın Tarihi (*Published*):** 30.06.2026

Öz: Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak toplumun atfettiği sosyal roller ve beklentilerdir. Bu meta-analiz çalışması, toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet değişkeni açısından nasıl farklılaştığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, toplumsal cinsiyet algısının biyolojik cinsiyetten bağımsız olarak; toplumun kadın ve erkek bireylere atfettiği roller, normlar ve beklentiler çerçevesinde şekillendiği vurgulanmaktadır. Bu algı, bireylerin sosyal yaşamdaki konumlarını, ekonomik fırsatlarına erişimlerini, karar alma süreçlerini ve yaşam biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Araştırmada, 2000–2025 yılları arasında yayımlanmış 2976 çalışma arasından belirlenen dahil etme kriterlerine uygun 23 çalışma meta-analiz kapsamına alınmıştır. Çalışma sürecinde örneklem büyüklüğü, yaş grubu ve çalışma alanı gibi değişkenler sistematik olarak kodlanmış; verilerin analizi için Jamovi ve R yazılımındaki "meta" paketi kullanılmıştır. Etki büyüklükleri, standartlaştırılmış ortalama farkı (Hedges'in g'si) yöntemiyle hesaplanmış; metodolojik farklılıkların kontrolü için de Knapp ve Hartung düzeltmeleri uygulanmıştır. Sonuçlar genel etki büyüklüğünün kadınların toplumsal cinsiyet algısında erkeklere kıyasla daha eşitlikçi tutumlar sergilediğini ortaya koyduğunu göstermektedir. Alt grup analizlerinde, örneklem büyüklüğünün 300'den düşük olduğu çalışmaların daha yüksek etki büyüklüğü sergilediği ve öğrenci örneklemleriyle yapılan çalışmaların çalışan grubuna göre daha belirgin eşitlikçi algılara işaret ettiği saptanmıştır. Çalışma alanı açısından ise anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Algısı, Meta Analiz, Kadın, Erkek

&

Abstract: Gender, unlike biological sex, refers to the social roles and expectations attributed by society. This meta-analysis aims to reveal how gender perception differs across the gender variable. The research emphasizes that gender perception is shaped by the roles, norms, and expectations that society attributes to men and women, independent of biological sex. This perception directly affects individuals' positions in social life, access to economic opportunities, decision-making processes, and lifestyles. In the study, 23 studies that met the inclusion criteria among 2976 studies published between 2000 and 2025 were included in the meta-analysis. Variables such as sample size, age group, and field of study were systematically coded, and the "meta" package in Jamovi and R software was used for data analysis. Effect sizes were calculated using the standardized difference of means (Hedges' g) method; Knapp and Hartung corrections were applied to control methodological differences. The results show that women exhibit more egalitarian attitudes toward gender than men. In subgroup analyses, it was found that studies with a sample size of less than 300 showed higher effect sizes, and studies with student samples showed more significant egalitarian perceptions than those with employee samples. No significant difference was found in terms of field of study.

Keywords: Gender Perception, Meta Analysis, Female, Male

Atıf/Cite as: Çörtük M. ve Tosun A. (2026) Toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 880-896. DOI: 10.17240/aibuefd.2026..-1695421.

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuelt

Copyright © Published by Bolu Abant Izzet Baysal University– Bolu

[1] Sorumlu Yazar: Merve Çörtük, Akdeniz Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, mcortuk95@gmail.com, DOI; 0000-0002-7687-2206

[2] Alper Tosun, Akdeniz Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, alpertosun.003@gmail.com, DOI; 0000-0001-9715-5209

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

1. GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet; biyolojik cinsiyetten farklı olarak toplumun kadın ve erkek bireylere atfettiği sosyal roller, normlar ve beklentiler üzerinden şekillenen bir kavramdır (Lundberg, 2024). Toplumsal cinsiyet rolleri yalnızca bireyin sosyal toplumdaki konumunu değil aynı zamanda ekonomik fırsatlara erişimini, karar alma gücünü ve yaşam biçimini de doğrudan etkileyen bir yapılar bütünüdür (Jaehn vd., 2019). Bu normlar bireylerin davranışlarını şekillendirmekte ve sosyal yaşantı içerisinde kabul edilebilir davranışların çerçevesini belirlemektedir (Diekman & Goodfriend, 2006). Toplumun bu çerçevesi içerisinde örneğin erkeklerden güçlü ve mantıklı olmaları beklenirken kadınlardan ise duygusal, şefkatli ve uyumlu olmaları beklenmektedir. Bu tür beklentiler bireyin meslek seçimi, aile içi rol dağılımı ve karar alma süreçlerinde hangi seçeneklere yöneldiğini doğrudan etkileyebilir (Gorur vd., 2023). Dolayısıyla toplumsal cinsiyet normları sadece bireysel tercihleri değil aynı zamanda toplumsal eşitsizlikleri yeniden üreten temel mekanizmalardan biri olarak işlev görmektedir (Zimmerman vd., 2021).

Toplumsal cinsiyet algısı bireylerin hem kendisi hem de diğer bireyler hakkındaki sahip olduğu inanç, yargı ve beklentileri içeren bilişsel bir çerçevedir. Bu algı bireyin dünyayı nasıl anlamlandırdığı, diğer insanlarla kurduğu ilişkileri ve toplum içindeki konumunu doğrudan etkiler (Kling vd.,2017). Toplumsal cinsiyet algısı yalnızca sosyal çevreden edinilen normlara bağlı kalmaz aynı zamanda bireyin geçmiş deneyimleri, medya ile teması, eğitim süreçleri ve kültürel öğelerle sürekli olarak yeniden şekillenmektedir (Zimmerman vd., 2021). Bu tür algılar hem bireylerin potansiyellerini sınırlayabilir hem de toplumsal eşitsizliklerin kalıcılığını güçlendirebilir.

Yapılan araştırmalar toplumsal cinsiyet algısının kadınlar ve erkekler arasında anlamlı biçimde farklılık gösterebildiğini ortaya koymaktadır (Moreau vd., 2021). Kadınlar çoğu zaman daha eşitlikçi tutumlar sergilerken erkekler arasında geleneksel algıların daha baskın olduğu gözlemlenmiştir (Gorur vd., 2023). Cinsiyet değişkeni bireylerin sosyal rollere dair öz değerlendirmelerinde belirleyicidir. Örneğin cinsiyet uyumsuzluğu yaşayan çocukların kendilerini toplumsal rollere daha az uyumlu hissettikleri, benlik algılarında ve akademik/duygusal becerilerinde farklılıklar ortaya çıktığı gözlemlenmiştir (Van der Vaart vd., 2022). Ancak bu sonuçlar farklı yaş grupları, kültürel bağlamlar ve sosyoekonomik düzeyler arasında da önemli değişiklikler gösterebilmektedir. Dolayısıyla literatürdeki veriler arasında anlamlı çelişkiler ve tutarsızlıklar ortaya çıkmaktadır (Eagly & Wood, 2012).

Toplumsal cinsiyet algısına ilişkin yürütülen araştırmalarda genellikle farklı örneklem grupları, ölçme araçları, kültürel bağlamlar ve kuramsal yaklaşımlar kullanılmaktadır. Bu çeşitlilik, literatürdeki elde edilen sonuçlar arasında ciddi tutarsızlıkların ortaya çıkmasına neden olmakta ve alanın kuramsal bütünlüğünü zayıflatmaktadır (Meimoun vd., 2024). Cinsiyet normlarının değişkenliği, bireylerin içinde bulundukları sosyal çevre ve medya temsil biçimlerine göre şekillenebilmekte bu da araştırma sonuçlarının karşılaştırılabilirliğini sınırlamaktadır (Sedlander vd., 2024).

Bu tür çelişkili bulgular eğitimciler ve politikacılar için ortak, bütüncül bir kavrayışa ulaşmayı zorlaştırmaktadır (Triana vd., 2019). Bu noktada meta-analiz yöntemi literatürdeki farklı çalışmaları sistematik biçimde bir araya getirerek daha sağlam, genellenebilir ve istatistiksel olarak desteklenmiş sonuçlara ulaşmayı mümkün kılmaktadır (Rotundo vd., 2001).

Meta-analiz, sadece genel etki büyüklüklerini hesaplamaktan ibaret olmayıp aynı zamanda metodolojik farklılıkların (örneklem büyüklüğü, yaş aralığı, çalışma alanı gibi) analitik olarak kontrol edilebildiği bir çerçeve sunar (Cislaghi & Heise, 2019). Bu özellik, özellikle sosyal normlar gibi kültürden kültüre farklılık gösteren yapıları anlamada büyük avantaj sağlamaktadır (Kostick vd., 2011). Ayrıca meta-analiz literatürdeki yer alan pozitif yayın yanlılığı (public bias) gibi sorunlara istatistiksel düzeltmeler getirebilmesi sayesinde çalışmaları yalnızca olumlu bulgulara indirgemekten kaçınarak nesnel ve kapsayıcı analiz sunar (Beckwith vd., 2023).

Toplumsal cinsiyet normlarının bireysel algılarda ne tür etkilere yol açtığı yalnızca teorik düzeyde değil ruh sağlığı, eğitim ve kariyer gelişimi gibi uygulamalı alanlarda kritik bir öneme sahiptir (Koenig vd., 2021). Örneğin bazı çalışmalarda eşitsiz toplumsal cinsiyet algılarının depresyon, akademik başarı düşüklüğü ve özsaygı problemleriyle bağlantılı olduğu görülmüştür. Meta-analiz yöntemi bu tür çok boyutlu ilişkileri tespit etmek için ideal bir yöntemdir.

Sonuç olarak, toplumsal cinsiyet algısının cinsiyete göre farklılaşmasını konu alan araştırmalarda meta-analiz yöntemi, metodolojik karmaşıklıkları kontrol eden, karşılaştırmalı analizlere olanak tanıyan ve sosyal politika üretimine katkı sağlayan güçlü bir bilimsel araç olarak öne çıkmaktadır (Yu vd., 2022).

Literatür incelendiğinde toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet değişkeni açısından incelendiği ve geniş örneklemi ele alan bir meta-analiz çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu eksiklikten yola çıkılarak toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasını temel alan çalışmaların etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Bireylerin toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Bireylerin toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri arasındaki farklılık örneklem büyüklüğüne ($n>300$ ve $n\leq300$), statüye (öğrenci ve çalışan) ve çalışma alanına (sağlık, eğitim ve diğer) göre değişmekte midir?

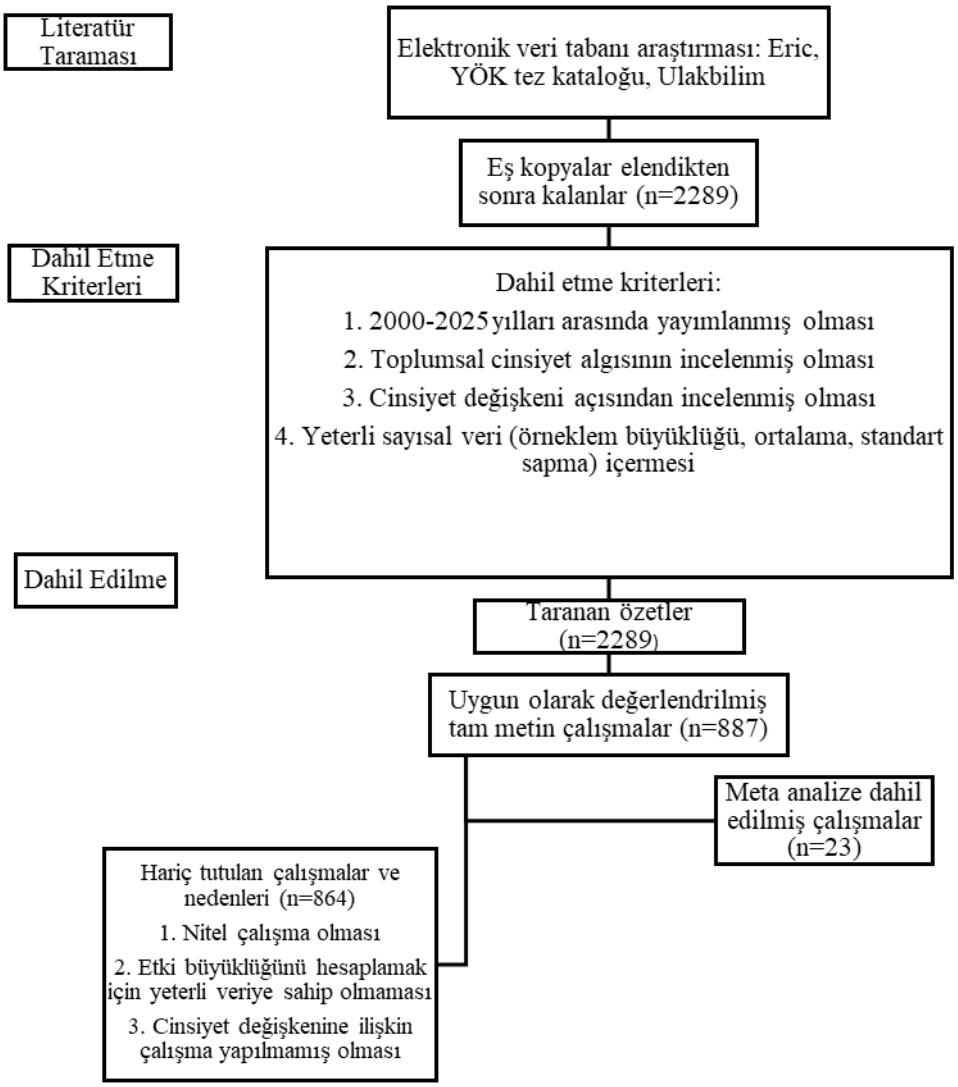
2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Analizlerin analizi olarak da tanımlanan meta-analiz nicel çalışmalardan elde edilen bulguların birleştirilerek raporlanması ile yürütülen bir yöntemdir (Littell vd., 2008). Mevcut çalışmalar ile evrene genelleme yapmak gibi amaçlarla meta-analiz çalışması yürütülebilir (Şen & Yıldırım, 2020).

2.2. Verilerin toplanması

Bu çalışmada veri tabanı seçimi olarak ERIC, TR Dizin ve YÖK Ulusal Tez Merkezi tercih edilmiştir. Bu seçimde araştırma konusunun hem ulusal hem de eğitim alanına özgü bağlamlarda yeterli sayıda çalışmayı içermesi, erişim kolaylığı ve dil uyumu etkili olmuştur. Web of Science ve Scopus gibi geniş kapsamlı uluslararası veri tabanları çok disiplinli ve İngilizce ağırlıklı çalışmaları barındırmakla birlikte çalışmanın odaklandığı tematik ve dilsel kapsama göre dışarıda bırakılmıştır. Makale ve tezler taranırken veri tabanlarında "toplumsal cinsiyet algısı" anahtar kelimesi kullanılmıştır. 2000-2025 yılları arasında yayımlanmış 2976 adet çalışmaya ulaşılmıştır. Elde edilen verilerin daha güncel olması adına 2000 ve öncesindeki çalışmalar dahil edilmemiştir. Toplumsal cinsiyet algısının araştırıldığı çalışmalarda en yaygın kullanılan değişkenin cinsiyet olması ve kavramın doğası gereği cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca kültüre bağımlı bir kavram olması nedeniyle yalnızca Türkiye'de yürütülen çalışmalar dahil edilmiştir. Analize dahil etme süreci PRISMA bildirisine (Moher vd., 2009) göre yapılmış ve sürece ait akış şeması Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. *Meta-analiz sürecine ilişkin akış şeması*

2.3. Verilerin kodlanması

Meta-analiz sürecinde çalışmaları ele almak için kodlama sistemi oluşturulmuştur. Kodlama sürecinde araştırmalarda yer alan örneklemler dikkate alınmış ve toplumsal cinsiyet algısına etki edebileceği düşünülen değişkenler ile alt gruplar oluşturulmuştur. Çalışmalarda yer alan katılımcılar, rollerine göre "katılımcı statüsü" başlığı altında iki grupta sınıflandırılmıştır: (1) Öğrenciler ve (2) Çalışan bireyler. Bu sınıflama, doğrudan yaş temelli bir ayrım olmamakla birlikte, katılımcıların öğrenim ya da mesleki durumlarını esas almaktadır. Dolayısıyla "katılımcı statüsü", bireylerin yaş aralıklarını değil, sosyal rolleri doğrultusunda yapılan bir ayrımı ifade etmektedir. Verilerin kodlanması ve veri seti oluşturma süreci aşağıdaki gibidir:

1. Çalışmalara ait yazar ve yıl bilgisi
2. Kadın ve erkeklere ait örneklem büyüklüğü, ortalama ve standart sapma
3. Örneklem büyüklüğü (n>300=1, n≤300=0)
4. Örneklemin katılımcı statüsü (öğrenci=1, çalışan=2)

5. Örneklemin alanı (eğitim=1, sağlık=2, diğer=3)

Bu çalışma iki uzman tarafından değerlendirilmiştir ve Cohen'in (1960) Kappa katsayısı hesaplanmıştır. Uzmanlar arasındaki uyum .83 bulunmuştur. Kappa katsayının .60'ın üzerinde olması gerekmektedir (Şen & Yıldırım, 2020).

2.4. Çalışma özellikleri

Dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin uygulanmasının ardından araştırmaya 23 çalışma dahil edilmiştir. Araştırma sürecinde elde edilen heterojenliğin kaynağının araştırılması amacıyla üç değişken belirlenmiştir: örneklem büyüklüğü, örneklemin yaş aralığı ve örneklemin çalışma alanı. Örneklem büyüklüğü 300'den küçük olan 6 çalışma (%26.09); yaş aralığı olarak öğrencilerle yürütülen 16 çalışma (%69.57); eğitim alanındaki bireylerle yürütülen 4 çalışma (%17.39) ve sağlık alanındaki bireylerle yürütülen 10 çalışma (%43.48) bulunmaktadır. Analiz sürecine dahil edilen çalışmalar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Özellikleri

Yazar	N_kadin	N_erkek	Örn(300)	Statü	Alan
(Altuntaş ve Altınova, 2015)	284	227	1	2	3
(Bakır vd., 2019)	227	137	1	1	2
(Ceylan, 2024)	279	165	1	1	1
(Cirban Ekrem ve Küçükkaya, 2025)	240	113	1	1	2
(Çıtak Bilgin, 2024)	226	118	1	1	2
(Coşkun vd., 2021)	217	68	0	1	2
(Çuhadaroğlu ve Akfırat, 2017)	305	110	1	1	1
(Demirel ve Pekasıl, 2024)	343	257	1	2	3
(Erçakır ve Yörük, 2022)	109	211	1	2	2
(Esen vd., 2022)	734	333	1	2	1
(Gençtürk, 2023)	217	205	1	1	3
(Gülsoy ve Üner, 2022)	446	285	1	1	3
(Güzel, 2020)	232	107	1	2	2
(Kılınç ve Türkoğlu, 2020)	156	91	0	1	2
(Korkmaz ve Özbesler, 2022)	287	59	1	1	2
(Kul Uçtu ve Karahan, 2016)	406	80	1	1	2
(Özden vd., 2018)	156	115	0	2	2

Tablo 1'in Devamı

Çalışma Özellikleri

Yazar	N_kadin	N_erkek	Örn(300)	Statü	Alan
(Özpulat, 2016)	118	129	0	1	3
(Özpulat ve Özvarış, 2018)	283	77	1	1	3
(Sönmez, 2021)	218	89	1	1	2
(Üstgörül vd., 2020)	160	23	0	1	3
(Uygun ve Önsan, 2020)	71	73	0	1	1
(Yazıcı Çelebi ve Şahin, 2021)	380	147	1	2	3

2.5. Verilerin analizi

Verilerin analizi The jamovi project(2023) ve R Core Team (2023) yer alan "meta" paketi (Balduzzi vd., 2019) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlk olarak yayın yanlılığı inlenmiştir. Yayın yanlılığının incelenmesi amacıyla p-uniform analizi, Begg ve Mazumdar Sıra Korelasyonu ve Egger'ın Regresyon Testi kullanılmıştır; huni grafiği ile görselleştirilmiştir. P-uniform analizi ile yayın yanlılığı değerlendirilirken p değerinin .05'ten küçük olması yayın yanlılığının olduğunun işareti olarak kabul edilmektedir (Simonsohn vd., 2014). Egger'in Regresyon Testi ve Begg ve Mazumdar Sıra Korelasyonu testlerinde ise anlamlı olmayan bir p değeri yayın yanlılığının olmadığı anlamına gelmektedir (Metin, vd., 2022).

İlk olarak heterojenlik istatistikleri hesaplanarak çalışmanın modeline karar verilmiştir. Heterojenlik istatistikleri olarak literatürde yaygın olarak kullanılan Cochran'ın Q testi, Q testinden üretilen Tau ve Tau^2 değerleri ile heterojenlik yüzdeliğini veren I^2 değerleri verilmiştir. Model belirlendikten sonra analiz süreci bu modele uygun olarak gerçekleştirilmiş ve etki büyüklüklerine yer verilmiştir. Analiz süreci standartlaştırılmış ortalama farkı kullanılarak Hedges' g etki değeri hesaplanarak yürütülmüştür (Hedges & Olkin, 1985). Model kestirimleri yapılırken Knapp ve Hartung'a (2003) ait düzeltme formülü uygulanmıştır. Çalışmalara ait etki büyüklüklerinin ve güven aralıklarının yer aldığı tablo ve orman grafiği verilerek yorumlanmıştır. Hesaplanan etki büyüklüklerinin önemi yorumlanırken, Cohen ve diğerlerinin (2000) kriterleri kullanılmıştır: .0 ≤ Etki büyüklüğü ≤ .20 (Zayıf), .21 ≤ Etki büyüklüğü ≤ .50 (Düşük), .51 ≤ Etki büyüklüğü ≤ 1.00 (Orta), 1.00> Etki büyüklüğü (Geniş).

Meta-analiz sürecinin ardından anlamlı etkinin kaynağını belirlemek amacıyla alt grup analizleri yapılmıştır. Alt grup analizleri örneklem büyüklüğü, katılımcı statüsü ve çalışma alanı olmak üzere üç değişken ile yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğüne ilişkin alt grup analizi n>300 ve n<300 olmak üzere iki kategori; katılımcı statüsü çalışan ve öğrenci olmak üzere iki kategori; çalışma alanı ise eğitim, sağlık ve diğer olmak üzere üç kategoriyle yürütülmüştür.

3. BULGULAR

Analiz sürecinde ilk olarak çalışmaların yayın yanlılığına sahip olup olmadıkları değerlendirilmiştir. Yayın yanlılığının varlığını belirlemek amacıyla yapılan p-uniform analizine ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

P-Uniform Yayın Yanlılığı Test İstatistikleri

Test istatistiği	P değeri
-5.580	1.000

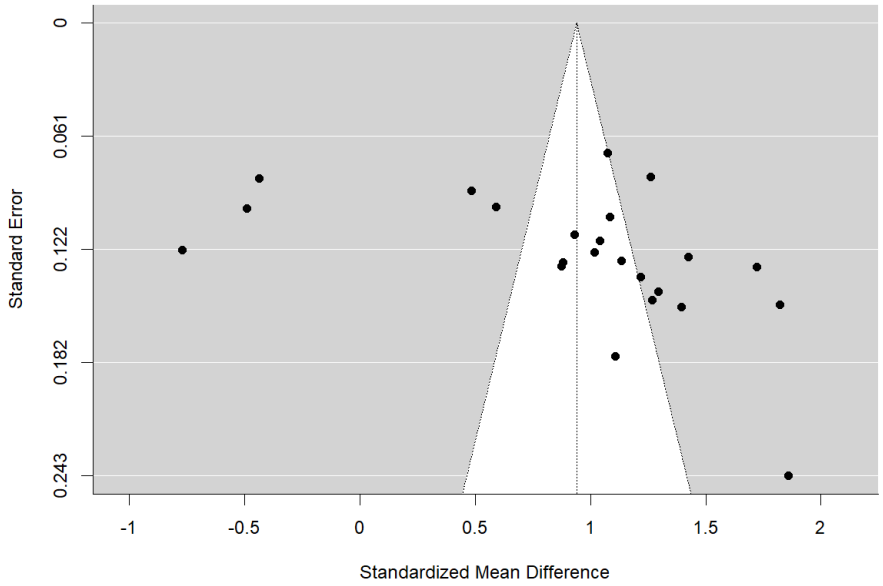
Tablo incelendiğinde yayın yanlılığı için yeterince kanıt olmadığı görülmektedir, p=1.000>0.05. P-Uniform analizine ait etki büyüklüğü ve güven aralıkları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

P-Uniform Analizine İlişkin Etki Büyüklüğü İstatistiği

	Güven Aralığı				
Etki Büyüklüğü	Alt Değer	Üst Değer	z	P değeri	İstatistiksel Olarak Önemli Çalışmalar
1.142	1.052	1.247	-7.746	.	20

Tablo 3'teki p-uniform analizi çıktılarının etki büyüklüğü ve güven aralıklarına bakıldığında, etki büyüklüğünün (1.142) 1.052-1.247 aralığında olduğu ve geniş düzeyde bir etkiye işaret ettiği görülmektedir. Sonuç olarak, p-uniform analizinin etki büyüklüğü geniş düzeyde olarak belirlenmiştir.

Şekil 2. *Huni grafiği*

Huni grafiği incelendiğinde çalışmaların neredeyse yarısının %95 güven aralığı dışında olduğu görülmektedir. Bu durum olası bir yayın yanlılığının varlığına işaret etmektedir. Huni grafiğinin göreceli bir test olması nedeniyle yayın yanlılığına ilişkin Hata Koruma Sayısı, Begg and Mazumdar Sıra Korelasyonu, Egger'ın Regresyon Testi ve Kırpılan ve Doldurulan Çalışma Sayısı'na ilişkin istatistikler hesaplanmış ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Yayın Yanlılığına İlişkin İstatistikler

Test Adı	Değer	p
Begg ve Mazumdar Sıra Korelasyonu	.312	.038
Egger'ın Regresyon Testi	2.594	.017

Tablo 4 incelendiğinde Begg ve Mazumdar Sıra Korelasyonu ve Egger'ın Regresyon Testi p değerlerinin anlamlı olduğu görülmektedir, bu durum yayın yanlılığının olabileceğinin işaretidir.

Tablo 5.

Heterojenlik İstatistikleri

Tau	Tau²	I²	df	Q	p
.675	0.4562 (SE= 0.1431)	97.21%	22	828.226	< .001

Tablo 5 incelendiğinde Cochran'ın Q testinin manidar olduğu görülmektedir, (Q(22)=828.226, p<.001). Diğer bir deyişle Q testine göre çalışmaların heterojen olduğu söylenebilir. Tau ve Tau² değerleri Q değerinden üretilen katsayılardır ve sıfırdan uzaklaşması heterojenliğin arttığını göstermektedir (Borenstein vd., 2019). I² istatistiği gözlenen etki büyüklüğündeki değişim oranını gösteren bir değerdir (Eser vd., 2022). Dolayısıyla bu değerler incelendiğinde heterojenliğin yüksek olduğu söylenebilir.

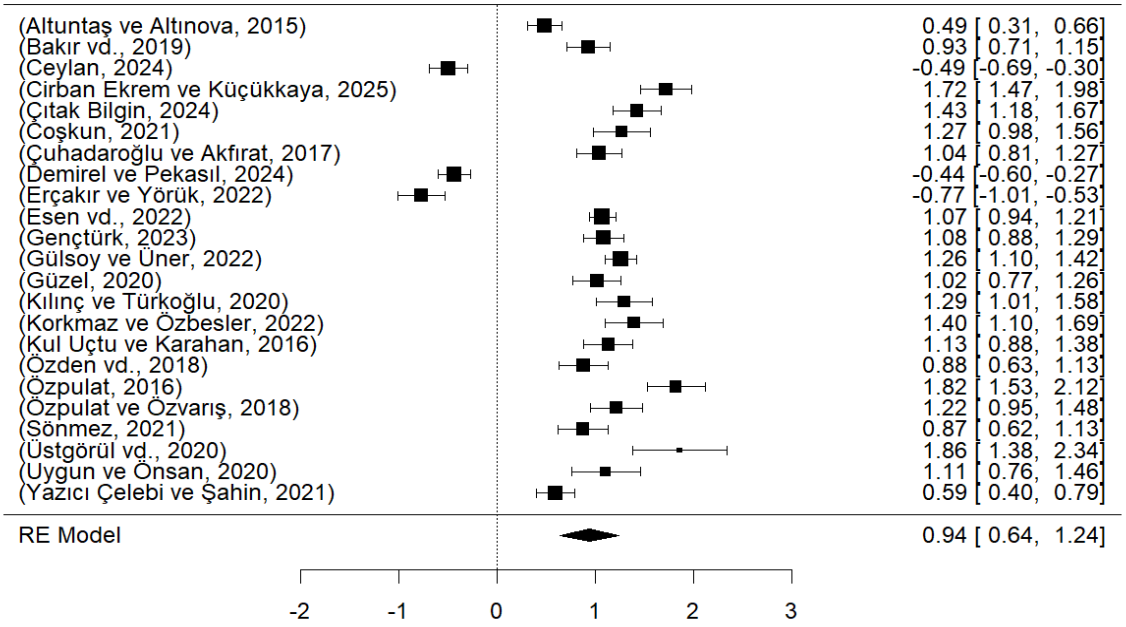
Heterojenlik istatistikleri incelendiğinde çalışmaların heterojen bir dağılım gösterdiği görülmektedir. Meta-analizde çalışmalar yayımlanmış literatürden elde edildiğinde rastgele etkiler modelinin kullanılması gerekmektedir (Borenstein vd., 2019). Bu nedenlerden dolayı analiz sürecine rastgele etkiler modeli ile devam edilmiştir. Rastgele etkiler modeline ait bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Rastgele Etkiler Modeli

N	Hedges' g	SH	Z	p	%95 Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
23	.940	.144	6.55	< .001	.643	1.238

Tablo 6 incelendiğinde ortalama etki büyüklüğünün .940 olduğu ve standart hatanın .144 olduğu görülmektedir. Güven aralığının alt ve üst sınırları sırasıyla .643 ve 1.238'dir (%95 güven aralığı). Etki büyüklüğü değerlendirildiğinde orta etki büyüklüğü olduğu söylenebilir.

Şekil 3. *Orman grafiği*

Orman grafiği incelendiğinde 23 çalışmadan 20 tanesinin etki büyüklüğünün pozitif 3 tanesinin negatif olduğu görülmektedir. Çalışmalarda farklılaşmanın daha çok kadınların lehine olduğu söylenebilir.

Etki Büyüklüklerinin Örneklem Büyüklüğüne Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 7.

Örneklem Büyüklüğüne İlişkin Alt Grup Analizi

	Kategori	N	Etki Büyüklüğü	Güven Aralığı	Df	Q	p
Örneklem Büyüklüğü	N<300	6	1.3539	[.9471; 1.7607]	1	5.66	.017
	N>300	17	.7950	[.4272; 1.1628]			

Toplumsal cinsiyet algısını cinsiyet değişkenine göre karşılaştıran çalışmalarda örneklem büyüklüğüne göre etki büyüklükleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aramak amacıyla alt grup analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde çalışmaların etki büyüklüklerinin örneklem büyüklüğüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Q=5.66, p<.05). Örneklem büyüklüğünün 300'den fazla olması kadınların lehine daha fazla farklılaşmaya neden olmaktadır.

Etki Büyüklüklerinin Yaş Aralığına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 8.

Katılımcı Statüsüne İlişkin Alt Grup Analizi

	Kategori	N	Etki Büyüklüğü	Güven Aralığı	Df	Q	p
Katılımcı Statüsü	Öğrenci	16	1.1746	[.8883; 1.4610]	1	6.31	.012
	Çalışan	7	.4062	[-.2663; 1.0787]			

Toplumsal cinsiyet algısını cinsiyet değişkenine göre karşılaştıran çalışmalarda katılımcı statüsüne göre etki büyüklükleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aramak amacıyla alt grup analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde çalışmaların etki büyüklüklerinin katılımcı statüsüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Q=6.31, p<.05). Etki büyüklükleri incelendiğinde örneklemin öğrencilerden oluşmasının kadınların lehine daha fazla farklılaşmaya neden olduğu söylenebilir.

Etki Büyüklüklerinin Çalışma Alanına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Tablo 7.

Çalışma Alanına İlişkin Alt Grup Analizi

	Kategori	N	Etki Büyüklüğü	Güven Aralığı	Df	Q	p
Çalışma Alanı	Sağlık	11	1.0139	[.5775; 1.4502]	2	.59	.744
	Eğitim	4	.6788	[-.5700; 1.9276]			
	Diğer	8	.9731	[.3397; 1.6065]			

Toplumsal cinsiyet algısını cinsiyet değişkenine göre karşılaştıran çalışmalarda çalışma alanına göre etki büyüklükleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark var mıdır sorusuna yanıt aramak amacıyla alt grup analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde çalışmaların etki büyüklüklerinin çalışma alanına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Q=.59, p>.05).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yürütülen bu çalışmada toplumsal cinsiyet algısının cinsiyet değişkenine göre değişiklik gösterip göstermediği incelenmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda literatür taraması yapılarak dahil etme kriterlerinin karşılandığı 23 çalışma ile veri seti oluşturulmuş ve meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak yayın yanlılığının varlığı araştırılmış ve yayın yanlığına ilişkin kanıtlar sunulmuştur. Yürütülen testler sonucunda yayın yanlılığının olabileceği düşünülmüştür. İlgili literatür incelendiğinde

çalışmaların çoğunda anlamlı fark olması yayın yanlılığı ihtimalini ortaya koymaktadır (Korkmaz, 2023). Heterojenlik istatistikleri incelenmiş ve yüksek heterojenlik olduğu bulunmuştur. Sosyal bilimlerde sıklıkla heterojenliğin yüksek olduğu ve rastgele etkiler modelinin kullanıldığı görülmektedir (Borenstein vd., 2009). Bu çalışmada da rastgele etkiler modeli kullanılmıştır. Heterojenlik kaynağı örneklem büyüklüğü, yaş aralığı ve çalışma alanı değişkenleri incelenerek araştırılmıştır.

Cohen ve diğerlerinin (2000) etki büyüklüklerine ilişkin kriterleri göz önünde bulundurulduğunda üç çalışmanın etki büyüklüğünün düşük, beş çalışmanın orta ve 15 çalışmanın ise geniş etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Etki büyüklüklerinin yönü incelendiğinde ise genellikle pozitif olduğu diğer bir deyişle farklılaşmanın kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Toplumsal cinsiyet ile biyolojik cinsiyet eş olarak düşünülmektedir ancak temelde toplumun belirlediği rolleri ve ilişkileri ifade etmektedir. Bireyin erkek olması bağımsızlık, önderlik gibi karakter özelliklerine sahip olarak akıl temelli ilişki kuracağını düşündürürken kadın olması durumunda toplumda zayıf görülen duygusallık, kararsızlık gibi karakter özelliklerine sahip olduğu ve annelik gibi duygu temelli ilişki kuracağını düşündürür (Altınova ve Duayn, 2013). Feminizm ise kadınların bu kalıpları yıkmak ve insan olmak için mücadele ettikleri bir düşüncedir (Tekeli, 1988). Feminizmin yaygınlaşması ile kadınların giderek bilinçlendiği ve toplumsal cinsiyet algılarının değiştiği düşünülebilir.

Moderatör analizler incelendiğinde örneklem büyüklüğü ve katılımcı statüsünün anlamlı değişkenler olduğu görülmektedir. Örneklem büyüklüğünün 300'den küçük olmasının ve çalışmanın öğrenciler ile yürütülmesinin farklılaşmayı kadınlar lehine arttırdığı söylenebilir. Çalışma alanının ise anlamlı bir etkisi bulunamamıştır.

Güzel (2021) Türkiye'de öğrenim gören lisans öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısına yönelik yürüttüğü meta-analiz çalışmasında cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasının ele almıştır ve cinsiyetin orta etki düzeyine sahip olduğu görmüştür. Bu çalışmayla benzer şekilde kadınların lehine bir fark olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada toplumsal cinsiyet algısını cinsiyet değişkeni açısından inceleyen çalışmalar ile sınırlı tutulmuştur. Gelecek çalışmalarda yaş, yaşanılan yer, meslek gibi farklı demografik değişkenler kullanılabilir. Toplumsal cinsiyet kültüre bağlı bir kavram olduğu için yalnızca Türkiye'de yürütülen çalışmalar ele alınmıştır. Başka bir çalışmada farklı ülkelerde yürütülen çalışmalar da eklenerek ülke değişkeni ile alt grup analizi yürütülebilir. Çalışmada yalnızca ERIC, TR Dizin ve YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanları kullanılmış; Web of Science ve Scopus kapsam dışı bırakılmıştır. Bu durum, elde edilen bulguların özellikle uluslararası literatüre genellenebilirliğini sınırlayabileceğinden, çalışmanın bir sınırlılığı olarak dikkate alınmalıdır. Toplumsal cinsiyet algısı yaşanılan toplumdan ve aileden bağımsız düşünülmesi zor bir kavramdır, başka bir çalışmada bu olgular üzerinde durulması önerilebilir. Bu çalışmada cinsiyet değişkeni açısından farklıları ele almıştır, yürütülecek bir başka çalışmada empati gibi bir başka duyuşsal özellik ile ilişkisi temel alınabilir. Toplumun ilgili kurumlarındaki uygulayıcılar ve eğitimcilere toplumsal cinsiyet algısıyla ilgili eğitim almaları, eğitim vermeleri ve profesyonel ortamlarında bu algının daha eşitlikçi bir şekilde gelişmesine katkı sağlamak için etkinliklere yer vermeleri önerilmektedir.

Kaynakça/Reference

Altınova, H. H., & Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. Toplum ve Sosyal Hizmet, 24(2), 9-22.

Altuntaş, O., & Altınova, H. H. (2015). Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyo-ekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies*, *10*(6), 83–100. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7674

Bakır, N., Vural, P. I., & Demir, C. (2019). Üniversite öğrencilerinin cinsel eğitime yönelik tutumları ve toplumsal cinsiyet algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, *3*(5), 119-128.

Balduzzi, S., Rücker, G., & Schwarzer, G. (2019). How to perform a meta-analysis with {R}: a practical tutorial. Evidence-Based Mental Health(22), 153-160. doi:10.1136/ebmental-2019-300117

Beckwith, S., Li, M., Barker, K. M., Gayles, J., Kågesten, A. E., Lundgren, R., ... & Moreau, C. (2023). The impacts of two gender-transformative interventions on early adolescent gender norms perceptions: a difference-in-difference analysis. Journal of Adolescent Health, 73(1), S55-S64.

Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P., & Rothstein, H. R. (2009). Introduction to Meta-Analysis. John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9780470743386

Ceylan, M. E. (2024). Sınıf öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi (Yüksek Lisans Tezi)

Bilgin, N. Ç. (2024). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile aile planlaması tutumları arasındaki ilişki. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, (5), 109-125.

Cirban Ekrem, E., & Küçükkaya, B. (2025). Determination of nursing students' gender perception and attitudes towards extramarital sexual intimacy: Cross-sectional study. *TOGU Sağlık Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 13–25. https://doi.org/10.52369/togusagbilderg.1472432

Cislaghi, B., & Heise, L. (2020). Gender norms and social norms: differences, similarities and why they matter in prevention science. Sociology of health & illness, 42(2), 407-422.

Cohen, J. (1960). A Coefficient of Agreement for Nominal Scales. Educational and Psychological Measurement, 20, 37-46. doi: 10.1177/001316446002000104.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). Research Methods in Education (5 ed.). London: Routledge Falmer.

Coşkun, A., Varışoğlu, Y., Uygur, E., Güney, G., & Şahin, Ö. (2021). Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören lisans öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 288-301.

Çelebi, G. Y., & Şahin, A. İ. Toplumsal cinsiyet algısı ve ilişkilere ilişkin bilişsel çarpıtmalar arasındaki ilişkinin incelenmesi. In *International Marmara Social Sciences Congress (Autumn 2021)* (p. 129).

Çuhadaroğlu, A., & Akfırat, N. (2017). Üniversite öğrencilerinin benlik kurgularıyla toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *16*(4), 1031-1046.

Demirel, H., & Pekasıl, A. N. (2024). Toplumsal cinsiyet algısı ve cinsiyetçi kelime kullanma sıklığının sosyodemografik değişkenler ve yaşam tarzları açısından incelenmesi: Ankara örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *36*, 345–360. https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1437243

Diekman, A. B., & Goodfriend, W. (2006). Rolling with the changes: A role congruity perspective on gender norms. Psychology of Women Quarterly, 30(4), 369-383.

Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). Social role theory. Handbook of theories of social psychology, 2(9), 458-476.

Erçakır, A., & Yörük, C. (2022). Aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğüne bağlı kuruluşlarda çalışan personelin toplumsal cinsiyet algısının incelenmesi (Uşak ili örneği). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 104-119.

Esen, E., Soylu, Y., & Sağkal, A. S. (2019). Gender perceptions of prospective teachers: The role of socio-demographic factors. *International Online Journal of Educational Sciences*, *11*(2), 201–213. https://doi.org/10.15345/iojes.2019.02.013

Gençtürk, Z. (2023). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının kadının çalışmasına yönelik tutumları üzerindeki etkisi. *MAKÜ Uygulamalı Bilimler Dergisi*, *7*(2), 256–278. https://doi.org/10.31200/makuubd.1348889

Gorur, K., Cislaghi, B., & Forscher, P. (2023). An improved measure for the Strength of Social Gender Norms (SSGN) developed for adolescents in Uttar Pradesh, India. Collabra: psychology, 9(1), 75220.

Gülsoy, H., & Üner, F. Ö. (2022). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının diğer bölüm öğrencileri ile karşılaştırılması. *Medical Research Reports*, *5*(3), 123–135. https://doi.org/10.55517/mrr.1132251

Güzel, B. (2021). Evaluating the Relationships among the Sociodemographic Variables and Gender Perceptions of Undergraduate Students in Turkey: A Meta-Analysis Study. İnsan Ve Toplum, 11(4), 67-92.

Hedges, L. V., & Olkin, I. (1985). Statistical Methods for Meta-Analysis. Orlando, Florida: Academic Press.

Jaehn, P., Cook, S., & Holmberg, C. (2019). A critical discussion of theoretical foundations and measurement methods of gender roles. European Journal of Public Health, 29(Supplement_4), ckz185-748.

Kılınç, N. Ö., & Türkoğlu, N. (2023). Determining nursing students' gender perceptions. *Advances in Women's Studies*, *5*(1), 10–15. https://doi.org/10.5152/atakad.2023.22020

Kling, J., Holmqvist Gattario, K., & Frisén, A. (2017). Swedish women's perceptions of and conformity to feminine norms. Scandinavian Journal of Psychology, 58(3), 238-248.

Knapp, G., & Hartung, J. (2003). Improved tests for a random e ects meta-regression with a single covariate. Statistics in Medicine(22), 2693-2710. doi: 10.1002/sim.1482.

Koenig, L. R., Blum, R. W., Shervington, D., Green, J., Li, M., Tabana, H., & Moreau, C. (2021). Unequal gender norms are related to symptoms of depression among young adolescents: a cross-sectional, cross-cultural study. Journal of Adolescent Health, 69(1), S47-S55.

Korkmaz, B. C. (2023). Yayın yanlılığı: Dosya çekmecesi sorunu. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 23-30.

Korkmaz, K., & Özbesler, C. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin farklılıklara saygı düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *33*(3), 867-887.

Kul Uçtu, A., & Karahan, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *5*(8), 2882–2905. https://doi.org/10.15869/itobiad.267086

Kostick, K. M., Schensul, S. L., Singh, R., Pelto, P., & Saggurti, N. (2011). A methodology for building culture and gender norms into intervention: An example from Mumbai, India. Social science & medicine, 72(10), 1630-1638.

Littell, Julia H., Jacqueline Corcoran, and Vijayan Pillai, Systematic Reviews and Meta-Analysis, Pocket Guides to Social Work Research Methods (New York, 2008), https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195326543.001.0001.

Lundberg, S. (2024). The economics of gender norms. Scottish Journal of Political Economy, e12407.

Meimoun, E., Aelenei, C., & Bonnot, V. (2024). Theorizing and Studying Reactions to Gender Norm Violations. Collabra: Psychology, 10(1).

Metin, A., Erbiçer, E. S., Şen, S., & Çetinkaya, A. (2022). Gender and COVID-19 related fear and anxiety: A meta-analysis Journal of Affective Disorders(310), 384-395.

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & The PRISMA Group. (2009). Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement. PLOS Medicine, 6(7).

Moreau, C., Li, M., Ahmed, S., Zuo, X., & Cislaghi, B. (2021). Assessing the spectrum of gender norms perceptions in early adolescence: a cross-cultural analysis of the Global Early Adolescent Study. Journal of Adolescent Health, 69(1), S16-S22.

Özden, S., & Gölbaşı, Z. (2017). Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 1–12. https://doi.org/10.30934/kusbed.420223

Özpulat, F. (2016). Üniversite öğrencilerinin öz yeterlilik düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı ilişkisi: Beyşehir örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *13*(1), 1222–1232. https://doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3570

Özpulat, F., & Özvarış, Ş. B. (2019). Akşehir Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin özyeterlilik düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum*, *28*(2), 98–107. https://doi.org/10.17942/sted.431011

Parola, H. R., Harari, M. B., Herst, D. E., & Prysmakova, P. (2019). Demographic determinants of public service motivation: a meta-analysis of PSM-age and-gender relationships. Public Management Review, 21(10), 1397-1419.

R Core Team. (2023). R: A Language and Environment for Statistical Computing. R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org/

Rotundo, M., Nguyen, D. H., & Sackett, P. R. (2001). A meta-analytic review of gender differences in perceptions of sexual harassment. Journal of applied psychology, 86(5), 914.

Sedlander, E., Granovsky, R., Birabwa, C., Amongin, D., Wasswa, R., Diamond-Smith, N., ... & Bingenheimer, J. B. (2024). Adaptation of the G-NORM (Gender norms scale) in Uganda: An examination of how gender norms are associated with reproductive health decision-making. Plos one, 19(11), e0308249.

Simonsohn, U., Nelson, L. D., & Simmons, J. P. (2014). P-curve: A Key to The File Drawer. Journal of Experimental Psychology: General, 143(2), 534-547. doi: 10.1037/a0033242.

Sönmez, D. Z. (2021). Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, *4*(3), 179–189. https://doi.org/10.53493/avrasyasbd.903911

Şen, S., & Yıldırım, İ. (2020). CMA ile Meta-Analiz Uygulamaları. Ankara: Anı Yayıncılık.

The jamovi project (2023). jamovi. (Version 2.4) [Computer Software]. Retrieved from https://www.jamovi.org.

Triana, M. D. C., Jayasinghe, M., Pieper, J. R., Delgado, D. M., & Li, M. (2019). Perceived workplace gender discrimination and employee consequences: A meta-analysis and complementary studies considering country context. Journal of management, 45(6), 2419-2447.

Uygun, K., & Önsan, Ö. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin toplumsal cinsiyet algıları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 99–114.

Üstgörül, S., Önür, H., & Tekin Önür, H. (2020). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ile cinsel tutumlarının incelenmesi. *Al-Farabi International Journal on Social Sciences*, *5*(3), 77–87. https://doi.org/10.46291/Al-Farabi.050308

Van der Vaart, L. R., Verveen, A., Bos, H. M., van Rooij, F. B., & Steensma, T. D. (2022). Differences in self-perception and social gender status in children with gender Incongruence. Clinical Child Psychology and Psychiatry, 27(4), 1077-1090.

Yu, C., Zuo, X., Lian, Q., Zhong, X., Fang, Y., Lou, C., & Tu, X. (2022). Comparing the perceptions of gender norms among adolescents with different sibling contexts in Shanghai, China. Children, 9(9), 1281.

Zimmerman, L. A., Koenig, L. R., Pulerwitz, J., Kayembe, P., Maddeleno, M., & Moreau, C. (2021). The intersection of power and gender: examining the relationship of empowerment and gender-unequal norms among young adolescents in Kinshasa, DRC. Journal of Adolescent Health, 69(1), S64-S71.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Gender, as a social construct distinct from biological sex, encompasses the roles, norms, and expectations that societies impose on women and men. This social framework shapes individuals' experiences across basic life areas, including education, employment, decision-making, and access to economic resources. From the moment they are born, society assigns various roles to women and men that determine their lives, from how to behave at home, school, or work to how to sit. These roles may vary across different segments of society or age groups, but they clearly affect the individual's life. In addition to assigning various roles, it also expects adaptation to these roles. While some individuals exhibit an attitude of adaptation, others reject the roles assigned by society and advocate for gender equality. Accordingly, gender equality and its perception appear under various subheadings. The literature consistently shows that women tend to adopt more egalitarian attitudes, while men conform to traditional norms more often, but the observed effect sizes may vary depending on demographic characteristics, measurement tools, and cultural contexts. In particular, methodological heterogeneity among gender perception studies has led to inconsistencies that limit the generalizability of gender comparisons. This study aims to examine whether gender perception differs significantly across genders and to determine the overall effect. For this purpose, gender studies published between 2000 and 2025 and conducted in Türkiye were examined. A meta-analysis was conducted using 23 studies that met the inclusion criteria and examined gender perception as a gender variable. To investigate the source of heterogeneity, variables including sample size, age, and field of study were determined. The differences in the categories of these variables were investigated and presented.

2. METHOD

A meta-analytic approach was used to integrate quantitative findings from independent studies. A comprehensive literature search was conducted using the keyword “gender perception” in the ERIC, Ulakbilim, and YÖK Thesis databases, covering publications from January 2000 to 2025. Following PRISMA guidelines, an initial pool of 2,976 records was screened, of which 23 studies met the predefined inclusion criteria. Inclusion criteria were that the study be quantitative, examine gender perception using the gender variable, and include the necessary numerical data. Studies that were qualitative, examined gender perception across different variables, and lacked the necessary numerical information were not included in the data set. Sample sizes, means, and standard deviations for females and males were extracted from each study. Methodological moderators were systematically coded, including total sample size ($n > 300$ vs. $n \leq 300$), participant group (students vs. working adults), and field of study (education, health, other). Data analyses were performed using Jamovi and the “meta” package of R. Effect sizes were calculated as standardized mean differences (Hedges' g), applying Knapp and Hartung adjustments to account for methodological variability. Heterogeneity between studies was assessed using Cochran's Q statistic, Tau^2, and I^2 indices, while publication bias was assessed using p-uniformity analysis, Begg and Mazumdar's rank correlation, and Egger's regression test. Given the high level of heterogeneity observed, a random-effects model was adopted for all pooled estimates.

3. FINDINGS, DISCUSSION, AND RESULTS

Under the random-effects model, the pooled effect size across the 23 studies was Hedges’ $g = .94$ ($SE = .144$; 95% CI [.643, 1.238]; $z = 6.55$; $p < .001$), indicating a moderately large and statistically significant tendency for women to hold more egalitarian gender perceptions than men. Heterogeneity statistics confirmed substantial inconsistency ($Q(22) = 828.226$, $p < .001$; $I^2 = 97.21\%$; $Tau^2 = .4562$), prompting subgroup analyses. In studies with $n \leq 300$, the effect size was $g = 1.3539$ (95% CI [0.9471, 1.7607]), compared to $g = .7950$ (95% CI [.4272, 1.1628]) in studies with $n > 300$; this difference was significant ($Q = 5.66$, $p = .017$). Age-group analyses revealed $g = 1.1746$ (95% CI [0.8883, 1.4610]) for student samples

versus g = .4062 (95% CI [–.2663, 1.0787]) for employed adult samples (Q = 6.31, p = .012). No significant differences emerged across fields of study (education, health, other; Q = .59, p = .744).

The findings support existing evidence that women consistently exhibit more egalitarian gender attitudes than men, as reflected in the medium-to-large overall effect size. The amplified effect in smaller and student samples suggests that younger or academically engaged cohorts may be particularly receptive to egalitarian norms, whereas more moderate differences among larger, professional samples may reflect entrenched cultural or organizational expectations. The absence of variation across fields of study indicates that broader societal norms, rather than professional context alone, govern gender perceptions. High heterogeneity underscores the influence of methodological diversity and cultural context on meta-analytic outcomes; future research should therefore employ standardized measurement instruments, recruit demographically and culturally diverse samples, and consider preregistered protocols to minimize publication bias. Moreover, expanding meta-analyses to include cross-national comparisons would help distinguish universal aspects of gender perception from those shaped by local culture.

This synthesis focused on studies that compare gender perceptions across participants' sexes. Future research could be strengthened by introducing additional demographic moderators, such as age cohort, place of residence, and occupational background, to examine how these factors shape individuals' views of gender norms. Recognizing that gender is fundamentally a cultural construct, our analysis was restricted to studies conducted in Turkey; subsequent meta-analyses might broaden this geographic lens by incorporating research from other countries, thereby allowing subgroup comparisons by nation or cultural region. Furthermore, because gender perceptions are inextricably linked to family and societal contexts, future work should explicitly investigate these influences to provide a richer account of how attitudes are formed.

While the present review focused on sex-based differences, subsequent studies could examine how gender perception interacts with other affective or psychosocial variables, such as empathy, to reveal additional layers of this complex phenomenon. Lastly, we recommend that professionals and educators in relevant institutions both participate in and offer specialized training on gender perception and develop professional development initiatives aimed at fostering more egalitarian viewpoints within their organizational cultures. Such efforts would help translate the insights from this meta-analysis into practical strategies to advance gender equality.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmada insan denek kullanılmamıştır.

Bu çalışmanın bir meta-analiz çalışması olması nedeniyle etik kurul şartı ve izni bulunmamaktadır.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Bu çalışmada iki yazar da her aşamada eşit katkı sunmuştur.

DESTEK ve TEŞEKKÜR BEYANI (ACKNOWLEDGEMENT)

Yazar(lar) bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayını için herhangi bir mali destek almamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazar(lar) bu makalenin araştırması, yazarlığı ve/veya yayını ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemişlerdir.